

Program katoliške osnovne šole v Zavodu sv. Stanislava

SPOZNAVANJE VERE

IN

VERA IN KULTURA

Učni načrt

- 1. Razred: 35 ur
- 2. Razred: 35 ur
- 3. Razred: 35 ur
- 4. Razred: 35 ur
- 5. Razred: 35 ur
- 6. Razred: 35 ur
- 7. Razred: 17,5 ur
- 8. Razred: 17,5 ur
- 9. Razred: 16 ur
- SKUPAJ: 261 ur**

Posodobljena verzija

Ljubljana, maj 2016

Sestavljaljenci učnega načrta

Prof. dr. Janez Vodičar, Univerza v Ljubljani, Teološka fakulteta

Prof. dr. Stanko Gerjolj, Univerza v Ljubljani, Teološka fakulteta

Doc. dr. Roman Globokar, Univerza v Ljubljani, Teološka fakulteta

Dr. Tadej Rifel, Zavod sv. Stanislava, Inštitut za raziskovanje in evalvacijo šolstva

Dr. Franc Zorec, Pastoralna služba, Škofija Murska Sobota

Mag. Anton Česen, Zavod sv. Stanislava, Škofijska klasična gimnazija

Mag. Gregor Celestina, Zavod sv. Stanislava, Osnovna šola Alojzija Šuštarja

Marko Weilguny, Zavod sv. Stanislava, Inštitut za raziskovanje in evalvacijo šolstva

Marjana Kopusar, Osnovna šola Mozirje

Maja Sušin, Zavod sv. Stanislava, Osnovna šola Alojzija Šuštarja

Jana Podjavoršek, Župnija Ljubljana Vič

1. Opredelitev predmeta

Narava in namen predmeta

Predmet verskega pouka je sestavni del izobraževanja na zasebni katoliški osnovni šoli. Z verskim poukom uresničuje katoliška osnovna šola eno izmed svojih poslanstev v obliki organiziranega pouka, ki ga določa *Splošni pravilnik za katehezo*¹ (SPK): »Za katoliško šolo je ta verski pouk, ki ga dopolnjujejo in opredeljujejo druge oblike službe Božje besede (kateheza, liturgična obhajanja, itd.), nepogrešljiv del njihove pedagoške naloge in temelj njihovega obstoja« (SPK 74). Ta razume samega sebe kot služenje učenkam in učencem ter šoli v celoti »kot nujna prvina dialoga med predmeti ... Verski pouk v šoli po tem medpredmetnem dialogu utemeljuje, krepi, razvija in dopolnjuje vzgojno dejavnost šole« (SPK 73). S tem se približujemo splošno sprejetim evropskim standardom, ki predpostavljajo nujnost izbire na področju religijske, etične in moralne vzgoje in izobraževanja.

Verski pouk je zasnovan konfesionalno in ima vsebinsko izhodišče v svetopisemskem razodetju in tradiciji katoliške Cerkve. Ob tem ostaja odprt v odnosu do izkušnje, ki jo otroci prinašajo, ter preko tega vzgaja k samostojni poglobitvi in odločitvi za lastno obliko verovanja. S tem presega pravno konfesionalno zasnovo in v didaktičnem pristopu izhaja iz antropološko-personalističnega izhodišča, da lahko kot zadnji pedagoški cilj dosega medreligijsko bogatenje.

Pri predmetu se upošteva izhodiščno religiozno (in cerkveno) socializacijo učenk in učencev, tako da lahko nagovori vse na način, ki jim je blizu. V okviru predmeta učenci pridobivajo znanje in izkušnje o religioznosti, pojavnosti religije v družbi, reflektirajo svoje izkušnje in razvijajo sposobnosti za razumevanje in reševanje religioznih in etičnih vprašanj. Pedagoški proces pospešuje razvoj veščin, ki učencem omogočajo, da vse bolj avtonomno sodelujejo v življenju skupnosti.

V središču verskega pouka so učenke in učenci, njihovo življenje in vera. Zato vsebinsko zajema verski pouk iz življenja in krščanske vere, kakor se je razvila v zgodovini in je živeta v krščanskih skupnostih. Življenjska, verska in svetna izkušnja učenk in učencev, učiteljic in učiteljev je zato reflektirana in razložena s stališča krščanske vere. Ta vera ima svoje središče v Jezusu Kristusu. Predmet zajema tudi izkušnje drugih verstev, zato je v svojem pedagoško didaktičnem pristopu medreligijsko ekumenski.

Hkrati s tem se otroke spodbuja, da sprejmejo svojo osebno odločitev za vero in temu primerno oblikujejo svoje življenje in vero. Pri tem verski pouk temeljno pomaga k iskanju smisla in oblikovanja vrednostnega sistema. Tako pripomore tudi k oblikovanju vzdušja na šoli. V celotnem izobraževanju ima verski pouk spoznavne, doživljajske in dejavnostne cilje, ki glede na katoliško pojmovanje človeka vodijo k temu, da odkriva svojo naravnost v presežnost. Zato dobijo temeljna človekova vprašanja o prihodnosti in smislu svojo religiozno dimenzijo.

Opis predmeta

Verski pouk je umeščen v celoten program devetletne osnovne šole.

V prvih šestih razredih se predmet imenuje *spoznavanje vere*, v zadnjih treh pa *vera in kultura*. Kakor se otroci spoznavajo v prvih letih šolanja z različnimi stvarmi (npr. spoznavanje narave, družbe ...), tako je tudi vera področje, s katerim se otrok sreča na specifično šolski način. Poudarek je na spoznavanju pojavnosti oblik verovanja in vsebin vere, ki jo otroci prinašajo s seboj ali srečujejo v svojem okolju. Zato nosi predmet v prvih šestih razredih ime spoznavanje vere. Z vstopom v zadnje obdobje osnovne šole učenci zmorejo že veliko več samostojnosti, kritičnosti in objektivnosti, zato se od njih pričakuje,

---

¹ *Splošni pravilnik za katehezo*. Zbirka Cerkevni dokumenti 75. Ljubljana: Družina 1998. Dostopno na spletu: [http://www.druzina.si/icd/spletnastran.nsf/knjigarna/9AB736E67402C3D5C1256EFD004BB542/\\$FILE/CD75.PDF](http://www.druzina.si/icd/spletnastran.nsf/knjigarna/9AB736E67402C3D5C1256EFD004BB542/$FILE/CD75.PDF).

da bodo vero in vse, kar je z njo povezano, vključili v širši kontekst svojega in družbenega življenja. Zato se predmet imenuje vera in kultura. Oba predmeta sta organsko povezana in se dopolnjujeta.

Predmet je obvezen.

Skupno število ur v devetletki je 261: v prvih šestih razredih se izvaja eno uro tedensko, v zadnjih treh pa pol ure tedensko.

Cilji in vsebine so izdelani za vsako triletno obdobje posebej. Oblikovani so na podlagi življenjske izkušnje naslovljencev.

Kompetence

Prvo triletje – Spoznavanje vere

Prvi poudarek znotraj katerega poteka obravnava vsebinskih sklopov je, da učenci umevajo sebe in svet ter zaznavajo svojo vero. To vključuje kompetenco **oblikovanje zdravega odnosa** do sebe, soljudi in stvarstva in spodbujanje k solidarnosti, karitativnosti in ekološki naravnosti. Kot drugi večji poudarek obravnavanih vsebin je izpostavljena kompetenca **spoznavanje Svetega pisma**, ki ga učenci odkrivajo kot vedno znova nagovarjajoče besedilo za njihova lastna življenja. Tretji vsebinski sklop vključuje kompetenco **raziskovanje religioznega okolja in življenja, cerkvenega prostora ter učenje celostnega praznovanja**. Znotraj tega poudarka učenci aktivno sodelujejo v procesu oblikovanja religiozne pripadnosti in razvijanju lastne identitete. Poleg tega se vzgajajo za spoštljiv odnos do tradicionalnih oblik vernosti, izraženih v podobah in navadah. Zadnjo, četrto kompetenco pa bi lahko opredelili kot **poznavanje versko utemeljenih vrednot**, ki vodijo k oblikovanju kulture in osebnega religioznega značaja. S tem se učenci na konkretnih življenjskih primerih učijo, kako spoštovanje vrednot omogoča dobro življenje ljudem, drugim živim bitjem in okolju, kar vse štiri poudarke zaokrožuje v smiselno celoto.

Drugo triletje – Spoznavanje vere

Učenci na tej stopnji že dojemajo osebno vero kot navdih za konkretne življenjske odločitve. Zato je ena od pomembnejših kompetenc **izražanje vere v pogovoru**, kjer gre že za razlikovanje med mitično in stvarno pripovedjo. Obenem je kot naslednja kompetenca prisotna **razlaga vsebine veroizpovedi**, ki temelji na zgodovini odrešenja kot je predstavljena v Svetem pismu. Učenci poznajo svetopisemske zgodbe v katerih prepoznajo etične normative za konkretno življenje. Kot osrednja kategorija je izpostavljena oseba Jezusa Kristusa, zato govorimo o kompetenci **odkrivanje in razumevanje Jezusovega pomena**. Ta vsakogar vabi v osebni odnos in spodbuja za rast v skupnosti verujočih, kjer se goji evangeljski duh. Hkrati pa se na tej ravni v vsebinskem smislu začne predmet odpirati navzven k drugim kulturam in verstvom. To pomeni, da gre za **spoznavanje drugih prepričanj in razvijanje kulture spoštovanja**, kar je še posebej pomembna kompetenca v sodobnem svetu. Vse to končno vodi tudi k temu, da so učenci usposobljeni za **zaznavanje izzivov konkretne družbe**, na katera že znajo piskati konkretne odgovore ob jasnem zavedanju razkoraka med idealnimi predstavami in živeto realnostjo.

Tretje triletje – Vera in kultura

Prvo večje vsebinsko področje se dotika resnobnosti vprašanja trpljenja in smrti. Učenci dojemajo svoje življenje kot preplet sreče in nesreče in to povezujejo z izkušnjo evangelijev, kjer Jezus uči blagre in naposled sam umre in vstane od mrtvih. Zato je prva pomembna kompetenca **zaznavanje trpkih življenjskih dogodkov in njihova razlaga v luči vere**. Na tej ravni se dodatno poglobijo že omenjene vidike iz prejšnjih let: razlaganje Svetega pisma z ozirom na lastno življenje, razumevanje cerkvenega življenja in kulture ter njene veroizpovedi z dejavnim udejstvovanjem v življenju Cerkve (zakramenti), razodetje Boga v Jezusu Kristusu, ocena pomena versko utemeljenih vrednot v konfliktnih situacijah.

Na podlagi izkušenj in znanja se izpostavi **pomen krščanstva v kulturi in zgodovini**, kar vključuje tudi kritični pogled. Odkrivanje raznolikosti kultur in veroizpovedi se nadgradi v kompetenco **odkrivanje raznolikosti kot obogatitev in izziv**. To pomeni, da se učenci posvetijo razvijanju etične držbe in z njo povezanih veščin, s katerimi spoznavajo različnost, jo kritično presojujejo in se vadijo v strpnosti in medsebojnem sprejemanju. Končno je veliko časa posvečenega tudi zavedanju, da je kompetenca **sprejemanje samega sebe v hvaležnosti in odgovornosti** ključna za uresničitev hrepenenja poslanstva osebe in skupnosti. To vključuje visoko raven spoštovanja lastnega dostojanstva in dostojanstva drugih.

2. Splošni cilji predmeta

Pedagoška dejavnost pri predmetu verskega pouka zasleduje naslednje specifične cilje:

Antropološko

1. Postati občutljiv za religijsko razsežnost življenja

Odkrivati, razvijati, utrjevati in artikulirati religiozne dimenzije človeka v okolju (slovenskem prostoru, ki je prežet s krščansko tradicijo); zavedati se podarjenosti.

Kulturno religijsko

2. Postati dojemljiv za prepoznavanje, opazovanje, izražanje povezave med vero in kulturo

Doživeti, spoznati, občutiti notranjo povezanost med vero in kulturo.

3. Vključiti verske in kulturne dimenzije v zavedanje samega sebe v narodni (evropski) resničnosti in tako prispevati k oblikovanju osebne in narodne identitete

4. Vzgajati za zdrav odnos do sebe, do sočloveka (bližnjega), narave (ekologija) in do Boga

5. Uvajati v dejavno izražanje krščanske odgovornosti in solidarnosti na osebnem, družbenem in okoljskem področju

Spoznavanje (kognitivna raven)

6. Odpirati za razumevanje razodetja in tradicije verstev knjige

Odpreti knjigo, razumeti, da vera izvira tudi iz pisane besede.

7. Poznavanje temeljnih pojmov krščanske tradicije (oznanila, sporočila) v odnosu do drugih religij

Poznavanje temeljev svetopisemskega verovanja in biblične antropologije.

Poznavanje vloge krščanstva in krščanskih Cerkva v zgodovini človeštva.

Vedenjska raven

8. Vzgajati za spoštovanje vsakega človeka, za enakopravnost in preprečevanje vsake diskriminacije

Vzgajati za konstruktiven dialog v družbi: oblikovati osebno mnenje in ga izraziti.

9. Vključevati se v lastna verska občestva

Poznavanje utripa (in organizacije) verskega življenja na Slovenskem.

Medverski dialog

10. Poznati ekumenizem in medverski dialog, se zanju usposablja in se vzgaja za spoštljiv odnos do drugače mislečih

3. Operativni cilji predmeta in temeljni standardi znanja

Operativni cilji predmeta skupaj z opredeljenimi vsebinami, temeljnimi standardi znanja so podani po posameznih triletjih. Učitelji se lahko samostojno odločajo in med seboj dogovarjajo, kako bodo po posameznih triletjih obravnavali izpostavljene tematske sklope.

Učni načrt za predmet je odprt, kar pomeni, da je za doseg ciljev in obravnavo vsebin predvidenih manj ur, kot jih potem šola dejansko izvede. V vsakem triletju je predvidenih 8 tematskih sklopov. Za obravnavo vsakega posameznega sklopa zadošča 10 učnih ur, v zadnjih treh letih pa 6 učnih ur. Nerazporejene ure so namenjene izbiri šole glede na njene poudarke in potrebe naslovljencev, obvezne teme lahko tako učitelj po potrebi dodatno razširi ali poglobi, ali pa doda določene poudarke neobveznih tem v povezavi z drugimi predmeti ali nadgrajevanjem naučenega pri obveznih tematskih sklopih.

Pri izbiri tem velja pet temeljnih izhodišč: 1. kulturno okolje, 2. antropološki temelji, 3. svetopisemski temelji, 4. etični temelji, 5. medreligijski in ekumenski temelji.

Prvo triletje

Simboli

Cilji

- Na preprost in neposreden način preko materialnega vstopati na področje duhovne realnosti.
- Pojasniti naravo simbola kot stvari, ki predstavlja več kot le neposredno (vidno) prisotno, očitno.
- Otroke odpirati za opazovanje pojavov v naravi.
- Spodbujanje občudovanja narave.
- Spoznavati religiozna znamenja okolja (domačega kraja in šolskega okoliša) in vzgajati za spoštljiv odnos do njih.

Vsebine

- Življenje kot podarjeno, kot dar.
- Lepota in urejenost narave, naravni pojavi, občudovanje, čudenje, odkrivanje, raziskovanje.
- Umetnost in upodobitve narave, upodobitve občutij, upodobitve simbolov.
- Prometni znaki, drugi dogovorjeni simboli, ki jih vsakodnevno uporabljamo.
- Krščanski simboli.
- Sveti prostori – pogovor in obisk cerkva, kapelic, znamenj ...

Pojmi

Narava, simbol, krščanski simboli (križ, riba, monogrami), sveti prostori (cerkev, kapelica, znamenje).

Povezave

Slovenščina, spoznavanje okolja, likovna umetnost, glasbena umetnost.

Standardi znanja

Učenec/učenka:

- v naravi prepozna stvari, ki jih dojema kot lepe, čudovite, vredne čudenja in raziskovanja,
- razume pojem simbola,
- zna naštetih vsaj 3 primere simbolov v umetnosti,

- zna naštetih vsaj 5 krščanskih simbolov,
- pozna krščanske svete prostore in se zna primerno obnašati, ko je v njihovi bližini.

Sveto pismo

Cilji

- Preko preprostih zgodb Svetega pisma vstopiti v zgodovinsko okolje Izraela v Stari zavezi in življenja Jezusa Kristusa v Novi zavezi.
- Seznaniti učence z nastankom Svetega pisma in njegovim pomenom za krščanstvo.
- Odkriti učencem in učenkam Sveto pismo kot aktualno in še danes nagovarjajočo Božjo besedo.

Vsebine

- Svetopisemske zgodbe
- Svetopisemski in zgodovinski lik Jezusa Kristusa.
- Nastanek Svetega pisma.
- Življenje po Svetem pismu – prinašalec Božje besede.
- Potujoče Sveto pismo.
- Sveto pismo kot sveta knjiga krščanstva.

Pojmi

Sveto pismo, Božja beseda, Stara zaveza, Nova zaveza, Jezus Kristus.

Povezave

Slovenščina, likovna umetnost, spoznavanje okolja.

Standardi znanja

Učenec/učenka:

- razume, da je Sveto pismo sveta knjiga krščanstva in v grobem ve, o čem vse govori,
- ve, da Stara zaveza govori o življenju Izraelcev in Nova zaveza o življenju Jezusa Kristusa,
- pozna vsaj 5 svetopisemskih zgodb, ki jih zna obnoviti s svojimi besedami,
- loči med zgodovinskim kontekstom Svetega pisma in njegovo aktualnostjo,
- zna izpostaviti vsaj 5 nasvetov, naukov, ki jih lahko uporablja tudi v svojem življenju.

Tradicija in okolje

Cilji

- Preko povezave z domom, s starši in starimi starši umestiti mesto religije in verovanja v svet vsakdanjega življenja.
- Spoznavati religiozno življenje staršev in starih staršev.
- Preko zgodbe predstaviti zgodovinske okoliščine razvoja krščanstva in njegovega prihoda v naše okolje.
- Pripeljati otroke do razmisleka, osnovne refleksije in aktivnega sooblikovanja lastne religiozne pripadnosti in identitete.

Vsebine

- Religiozna identiteta družine in tradicija.
- Vera prednikov.
- Zgodovina krščanstva, zgodovina krščanstva v nacionalnem okolju.
- Religiozna zavest in pozitivna religiozna samopodoba.
- Oblikovanje religiozne identitete.

- Svoboda veroizpovedi in svoboda izražanja verske pripadnosti.

Pojmi

Tradicija, krščanstvo, pokristjanjevanje, običaji.

Povezave

Spoznavanje okolja, glasbena umetnost, likovna umetnost.

Standardi znanja

Učenec/učenka:

- pozna vero svojih staršev in starih staršev ter z njo povezane običaje,
- se ob šolskih dejavnostih in različnih priložnostih o veri pogovarja s svojimi starši,
- zna v zgodovinski kontekst, ki ga razvije v obdobju prvega triletja, umestiti krščanstvo,
- razume, da je vera odločitev posameznika,
- pričenja razumeti ločnico med verovanjem in obredjem.

Praznovanja

Cilji

- Učenci in učenke spoznavajo cerkvene praznike in čase cerkvenega leta.
- Predstavi se pomen praznovanja za polno in celostno življenje.
- Prikazati celostno praznovanje, ki vključuje različne segmente človekovega življenja in doživljanja (kognitivni, afektivni, duhovni).
- Umestiti praznovanja v tematiki simbolov in tradicije.

Vsebine

- Cerkevno leto, prazniki in časi cerkvenega leta.
- Angeli varuhi, svetniki, zavetniki, godovi in pomen imen, poimenovanja.
- Praznovanje godov in praznikov.
- Liturgično in obredno praznovanje.
- Delovnik in praznik.
- Osebni, državni in cerkveni prazniki.

Pojmi

Praznik, sveti/posvečeni čas, advent, post, šmarnice.

Povezave

Slovenščina, glasbena umetnost, likovna umetnost, spoznavanje okolja.

Standardi znanja

Učenec/učenka:

- pozna svojega zavetnika/zavetnice in nekaj osnovnih podatkov o njegovem/njenem življenju,
- zna naštetih vsaj 5 cerkvenih praznikov in pojasniti njihov pomen,
- razume pomen obrednega praznovanja in namen posameznih liturgičnih obredov,
- pozna čase cerkvenega leta (adventni, božični, postni, velikonočni).

Sprejemanje sebe

Cilji

- Oblikovati osebne značaja (obvladovanje jeze, agresivnosti, strahu, ...).
- Vzgojati za kreposti ob liku Jezusa Kristusa, kot ga spoznavamo v Svetem pismu.

- Odkrivati talentov in sposobnosti.
- Razvijati lastne osebne odgovornosti učenk in učencev (urejenost, (ne)pozabljanja, raba računalnika, spanje, ...).
- Spodbujati zdrav odnos do sebe in okolja.

Vsebine

- Prilika o talentih iz Svetega pisma.
- Odkrivanje osebnih talentov.
- Jezus Kristus kot lik, po katerem se lahko zgledujemo.
- Zadovoljstvo s svojo družino, s svojim telesom.
- Zdrav odnos do sebe in okolja (pomen športa in gibanja ter vključevanja telesa v doživljanje in učenje).
- Spreminjanje, odraščanje, rast, zorenje.
- Življenje kot dar.

Pojmi

Talent, samopodoba, značaj, odgovornost, telo, odraščanje.

Povezave

Slovenščina, šport.

Standardi znanja

Učenec/učenka:

- zna izpostaviti vsaj 5 svojih talentov in pozitivnih lastnosti v samopredstavitvi,
- sprejema svoje telo in svojo družino in lahko pove, kaj mu je všeč pri enem in drugem,
- zna naštetati vsaj 7 pozitivnih značajskih lastnosti svetopisemskega Jezusa,
- se pozitivno vključuje v interakcijo z vrstniki brez agresije ali strahu,
- se zaveda, da je sam odgovoren za posledice, ki jih imajo njegova dejanja.

Komunikacija

Cilji

- Učencem pomagati oblikovati primerne vzorce komunikacije glede lastne osebnosti in prepričanj, verovanj (sebe in drugih).
- Seznaniti učence z vzorci kulturne komunikacije, bontona, vzgajanje za kulturno komunikacijo preko praktičnih aktivnosti.
- Spodbujati integrirano in socialno učenja (medsebojna pomoč v razredu, solidarnost, pomoč starejšim (dedkom, babicam), sodelovanje in ne le merljivi rezultati).
- Vzgajati za vrednote, ki vodijo k oblikovanju kulturne komunikacije.

Vsebine

- Vljudnost, spoštljivost, bonton, pravila, dogovorjene norme obnašanja.
- Obnašanje in sodelovanje pri liturgičnem obredju.
- Medgeneracijska solidarnost.
- Odgovornost do okolja – soljudi in narave – dejanja posameznika imajo vpliv na družbo.
- Razred in razredna skupnost.
- Poslušanje, sodelovanje, timsko delo.

Pojmi

Kultura komunikacije, bonton, solidarnost, soodgovornost za skupno dobro.

Povezave

Slovenščina, spoznavanje okolja.

Standardi znanja

Učenec/učenka:

- zna poslušati in kulturno sodelovati v pogovoru, razpravi,
- se zna na ustrezen način pogovarjati s sošolci, učitelji, drugimi neznanimi starejšimi ljudmi,
- se zna primerno vesti pri liturgičnih obredih in obiskih različnih svetišč in institucij,
- zmore pri pouku sodelovati s sošolci pri oblikovanju skupnih izdelkov,
- je občutljiv za potrebe sošolcev in jim priskoči na pomoč, ko jih zazna.

Vrednote

Cilji

Tematski sklop vrednot je znotraj prvega triletja namenjen prečnemu pregledu drugih tematik in povzemanju priučenega, kritični refleksiji (primerni za prvo triletje) in povezovanju ter prenašanju naučenega na druga področja življenja.

- Oblikovati primeren odnos do verskih simbolov in prepričanj (lastnih in drugih).
- Spodbujati spoštovanje do (vseh) verskih simbolov in prepričanj.
- Graditi primeren odnos do izročila in tradicije.
- Spodbujati prepoznavanje in razvijanje raznovrstnih talentov.
- Pozitivno ovrednotiti kulturno komunikacijo in religiozni aspekt osebnosti.

Vsebine

- Narava, pomen občudovanja, čudenja, raziskovanja – nadgradnja obravnavanega z odgovornostjo za skrb za naravo.
- Sveto pismo, liki svetopisemskih osebnosti, liki svetnikov – pomen osebnega pričevanja, načelnosti, stati za svojimi načeli, besedami.
- Kulturne vrednote, razvoj slovenske kulture, civilizacijskih norm – spoštovanje preteklosti in učenje iz preteklosti.
- Osebna odgovornost za lastno življenje.
- Občost in raznolikost vrednot.

Pojmi

Vrednote, zgled, vzorniki, spoštovanje, identiteta.

Povezave

Slovenščina, spoznavanje okolja.

Standardi znanja

Učenec/učenka:

- razume, da se v življenju odločamo v skladu z določenimi načeli, prepričanji,
- zna opisati vsaj 5 vrednot, ki se mu/ji zdijo izrazito pozitivne,
- zna naštetih vsaj 5 oseb, ki so mu/ji zgled v določenih lastnostih, dejanjih,
- razume, da si ljudje v življenju lahko izbiramo različne vrednote.

Sprejemanje drugačnosti

Cilji

- Učencem in učenkam predstaviti lastno versko izkušnjo v odnosu pozitivne odprtosti za širše okolje.
- Poudariti vrednoto dialoga.
- Pojasniti koncepta strpnosti in solidarnosti.
- Otroke uvajati v tematiko ekumenizma in medverskega dialoga.

Vsebine

- Razlike med učenci.
- Različni talenti in sposobnosti.
- Sprejemanje razlik in iskanje bogastva v različnih sposobnostih, talentih.
- Solidarnost do tistih, ki potrebujejo pomoč.
- Različne življenjske situacije otrok po svetu glede na državo izvora.
- Potreba po globalni solidarnosti.
- Misijonska dejavnost Cerkve.
- Različni pogledi na svet. Različna verstva.
- Vzorčni primeri razlik med različnimi verovanji.
- Srečanje s predstavniki različnih veroizpovedi.

Pojmi

Identiteta, strpnost, dialog, solidarnost.

Povezave

Slovenščina, spoznavanje okolja.

Standardi znanja

Učenec/učenka:

- zna naštetih lastnosti po katerih se razlikuje od svojih vrstnikov,
- razume koncept stigmatizacije (ki ga še ne poimenuje s tem izrazom),
- zna naštetih vsaj 5 razlik med populacijo svojih vrstnikov in otroki drugih kulturnih okolij,
- lahko predstavi vzorčni primer življenja in dela v misijonih,
- našteje lahko poleg krščanstva še vsaj dve drugi religiji.

Drugo triletje

Simboli

Cilji

- Preko predstavitve in analize primerov so učenci sposobni razlikovati med pravljico, mitom in zgodbo.
- Razumevanje simbolov in simbolnega pri učencih presega golo naštevanje povezav med podobo in predstavo in že vključuje elemente reflektiranosti.
- Učenci spoznajo metodo interpretacije (verskega) besedila – znajo izluščiti pomen za lastno življenje.

Vsebine

- Pravljičar, pripovedka, mit, zgodba.
- Elementi zgodovinskosti, pripovednosti in aktualnosti v različnih vrstah zgodb.

- Pripovedi o nastanku sveta.
- Ustanovitveni miti posameznih religij.
- Simboli, ki ponazarjajo obče človeške resnice.
- Uporaba simbolov v krščanstvu.

Pojmi

Interpretacija, mit, religija

Povezave

Slovenščina, družba, likovna umetnost, zgodovina.

Standardi znanja

Učenec/učenka:

- zna iz pripovedi, zgodbe potegniti vzporednice s stvarnostjo,
- lahko iz pripovedi, zgodbe izlušči etične normative za konkretno življenje (nauk zgodbe),
- zna naštetih in primerjati različne zgodbe o nastanku sveta,
- zmore prepoznati različne simbole v različnih pripovedih,
- samostojno zna naštetih vsaj 10 simbolov, ki so prisotni v krščanstvu (v Svetem pismu ali v liturgiji) in jih zna razložiti ter pojasniti njihovo rabo,
- prepozna simbole in običaje drugih svetovnih verstev in jih zmore pravilno umestiti.

Sveto pismo

Cilji

- Učenci v navezavi na tematski sklop simbolov podrobneje spoznajo svetopisemsko zgodbo, ki govori o stvarjenju.
- Učenci spoznajo temeljne zgodbe, ki vzpostavljajo osnovne etične normative.
- Učencem podrobneje predstaviti nastanek Svetega pisma in njegovo strukturo.
- Učenci spoznajo zgodovinsko obdobje, o katerem govori Sveto pismo in zgodovino svetopisemskega dogajanja.
- Učenci se naučijo sprehajati po časovnem traku in svetopisemskem zemljevidu in vanju razporediti znane osebnosti iz svetopisemskih zgodb.

Vsebine

- Svetopisemske zgodbe: Zgodba o Mojzesu, izhod iz Egipta – prejem desetih zapovedi.
- Jezusov nauk in poučevanje, Jezusovo delovanje – govor na gori (blagri).
- Knjige in avtorji Svetega pisma.
- Zgodovina izraelskega ljudstva.
- Čas delovanja Jezusa Kristusa – zgodovinske razmere.
- Geografija krajev Svetega pisma.

Pojmi

Sveto pismo, zapovedi – dekalog, blagri, svetopisemska zgodovina.

Povezave

Slovenščina, družba, likovna umetnost, zgodovina, geografija.

Standardi znanja

Učenec/učenka:

- zna razložiti sestavo Svetega pisma in naštetih vsaj 5 knjig Stare in 5 knjig Nove zaveze,

- zna obnoviti zgodbo o izhodu Izraela iz Egipta in naštetih 10 zapovedi,
- zna obnoviti zgodbo o Jezusovem učenju in delovanju ter naštetih 9 blagov,
- zna umestiti svetopisemske osebnosti v časovno zaporedje.

Zakramenti

Cilji

Tematiko praznovanja iz prvega triletja razviti in nadgraditi z vprašanjem življenjskih mejnikov.

- Otrokom predstaviti pomembne mejnike njihove že prehojene poti.
- Učenci izvedejo samorefleksijo, da odkrijejo, kateri dogodki so jih posebej zaznamovali, na katere so posebej ponosni.
- Predstaviti 7 krščanskih zakramentov in jih povezati z življenjskimi obdobji.
- Predstaviti vsebino zakramentov, in njihovo obredno praznovanje.

Vsebine

- Življenjski mejniki.
- Zakramenti in simboli.
- Zgodovina razvoja zakramentov.
- Občestveno praznovanje zakramentov in liturgija.
- Iniciacijski obredi v drugih kulturah.

Pojmi

Mejnik, zakrament, krst, birma, evharistija, spoved, zakon, mašniško posvečenje, bolniško maziljenje.

Povezave

Slovenščina, likovna umetnost, družba.

Standardi znanja

Učenec/učenka:

- zna naštetih prelomne dogodke lastne osebne zgodovine in pojasniti njihov pomen,
- je sposoben naštetih 5 dosežkov, na katere je še posebej ponosen,
- pozna vseh 7 zakramentov in jih zna razvrstiti v zemljevid krščanskega življenja,
- prepozna in pravilno razvršča znamenja in simbole, ki jih uporabljajo zakramenti.

Identiteta

Cilji

- Učenci spoznajo koncept identitete.
- Pospeševati izgradnjo pozitivne samopodobe.
- Prepoznajo vpliv, ki ga imajo odnosi do vrstnikov in okolja pri oblikovanju lastne identitete.
- Spodbujati, da učenci začitijo poklicanost za razvoj svoje osebe kot enkratne in dragocene.
- Na doživljajski in spoznavni ravni odkriti božjo navzočnost v prijateljih in vsakem človeku.

Vsebine

- Kdo sem? Človekova identiteta grajena v odnosu do okolja.
- Povezava identitete s potjo, ki jo posameznik hodi (v navezavi na svetopisemski zgodbi Mojzesa in Jezusa).
- Identiteta kot iskanje mesta v kozmosu, družbi in skupini.
- Človeško dostojanstvo.
- Božje otroštvo v slehernem človeku – bogupodobnost.

Pojmi

Identiteta, poklicanost, človeško dostojanstvo.

Povezave

Slovenščina, likovna umetnost, glasbena umetnost, družba.

Standardi znanja

Učenec/učenka:

- prepoznava različna okolja, v katerih živi in deluje in zaseda različne družbene vloge,
- lahko predstavi vzorčni primer okolja in odnosov, ki nanj/o vplivajo, da prevzema določene vloge,
- zna interpretirati odnose Mojzesa do Boga, do faraona, do Izraelskega ljudstva in opisati, kakšen je Mojzes bil v teh odnosih,
- zna interpretirati odnose Jezusa do svojega Očeta, do Marije, do apostolov in množic ter do farizejev in opisati, kakšen je Jezus bil v teh odnosih,
- na intuitivni ravni zna uporabljati koncepta človeškega dostojanstva in zlatega pravila.

Osebna odgovornost

Cilji

- Podati se na pot odkrivanja osebne poklicanosti - kaj želim postati?
- Preko sprejemanja sebe in prepoznavanja svojih talentov privzgjajati odgovornost za razvijanje teh talentov.
- V Jezusu prepoznati vzor za osebnostno rast.
- Razvijati osebni odnos do religije in osebni odnos do lastne prihodnosti.

Vsebine

- Blagri in zapovedi kot vodila v življenju.
- Življenjske zgodbe svetnikov od Svetega pisma do sodobnosti.
- Etične dileme in različne utemeljitve etike.
- Razlaga zlatega pravila.

Pojmi

Odraščanje, odločanje, etika, svoboda, vest, zlato pravilo.

Povezave

Slovenščina, družba.

Standardi znanja

Učenec/učenka:

- zna povedati, kako se je spremenil/a v v zadnjih nekaj letih, kaj danes razume več,
- zmore izpostaviti kaj mu/ji predstavlja pomembno odločitev, ki jo je sprejel/a v življenju,
- lahko našteje 5 življenjskih idealov, ki jim želi slediti in povedati zglede, kjer je mogoče v življenju svetnikov ali ljudi, ki jih ima za vzor videti, kako so ti sledili tem idealom,
- pozna zlato pravilo v negativni in pozitivni obliki in ga zna uporabiti na primeru,
- je sposoben večplastnega pogleda na določeno etično vprašanje.

Odgovornost do skupnosti

Cilji

- Predstaviti nekatere antropološke vidike človeka kot bitja v družbi.

- Sprejeti svoje mesto v razredni skupnosti in ga razumeti v evangeljskem duhu.
- Zavedati se občestvenega vidika človeške narave (človek kot bitje skupnosti).
- Ozavestiti in ovrednotiti svojo potrebo po pripadnosti, po prijateljstvu, po tovarištvu.
- Zavedati se nujnosti svojega prispevka za delovanje (vseh) skupnosti, v katerih delujejo in bodo delovali (od družine, preko razreda, do države).

Vsebine

- Osebne in skupinske vloge.
- Identiteta skupnosti.
- Cerkev – občestvo verujočih.
- Praznovanje in obredje kot gradnika skupnosti.
- Potreba po povezanosti in pripadnosti.

Pojmi

Skupina – skupnost – občestvo, Cerkev, pripadnost.

Povezave

Slovenščina, družba, glasbena umetnost.

Standardi znanja

Učenec/učenka:

- loči med skupino, skupnostjo in občestvom,
- razume koncept Cerkve kot občestva vseh verujočih,
- zna na primeru pojasniti, kako (ne)delovanje posameznika vpliva na skupnost.

Odgovornost do sveta

Cilji

- Učencem prikazati, da je svet vse bolj povezan in naše delovanje v njem vpliva na druge ljudi, ki jih morda niti ne poznamo.
- Spodbujati zavest potrebe po globalni solidarnosti.
- Učence usposobiti, da začutijo, opredelijo in izrazijo razkorak med željami, predstavami, ki jih imajo o pravičnem, dobrem svetu ter realnostjo.
- Zaznati konkretne izzive na ekološkem in socialnem področju in se usposobiti za konkretne odgovore nanje.
- Sprejemati odgovornost za graditev pravičnejšega in prijaznejšega sveta.

Vsebine

- Položaj (socialna, izobrazbena, finančna, družbena) vrstnikov iste starosti po različnih delih sveta.
- Ekološko in okoljsko vprašanje.
- Aplikacija etičnega razmisleka na širša družbena vprašanja.
- Družbeni nauk Cerkve razvit iz svetopisemske zgodbe o usmiljenem Samarijanu.
- Podoba Usmiljenega Očeta v priliki o izgubljenem sinu.

Pojmi

Globalizacija, solidarnost, socialna pravičnost, ekologija.

Povezave

Slovenščina, družba, geografija.

Standardi znanja

Učenec/učenka:

- zna na primeru pojasniti kako lahko z dejanji v Sloveniji vplivamo na dogajanje v drugih državah po svetu,
- lahko našteje vsaj 5 za okolje škodljivih praks vsakdanjega življenja,
- lahko našteje vsaj 5 možnosti, kako lahko pomagamo skrbeti za okolje,
- je sposoben/a reflektirati situacijo vrstnika iz manj privilegiranega okolja in izpostaviti, kaj bi bilo njemu/njej v tej situaciji najtežje,
- zna pojasniti stališče Cerkve do globalne socialne pravičnosti.

Verstva

Cilji

- Predstaviti večja svetovna verstva in njihove svete knjige, prostore, obrede, praznike, predstavnike.
- Nadgraditi tematiko sprejemanja drugačnosti s konkretnjšim poznavanjem drugih religij.
- Omogočiti srečevanja s pripadniki drugih religij.
- Spoznavati različne načine iskanja sreče, zadovoljstva, rasti.
- Prepoznati skupne etične zaveze različnih verstev za soustvarjanje prihodnosti.
- Sestaviti pregledni svetovni zemljevid kultur in verstev.

Vsebine

- Katoliška vera znotraj krščanstva.
- Zgodovina pravoslavja in protestantizma.
- Ekumenizem in prizadevanja za edinstvo kristjanov.
- Judovstvo, Stara zaveza in skupni izvori s krščanstvom.
- Islam s kratkim zgodovinskim pregledom.
- Obredje in običaji, svete knjige, sveti prostori in časi, verske dolžnosti, verovanje znotraj judovstva in islama.

Pojmi

Krščanstvo, ekumenizem, judovstvo, islam, monoteizem.

Povezave

Slovenščina, družba, zgodovina, geografija, glasbena umetnost, likovna umetnost.

Standardi znanja

Učenec/učenka:

- razume odnos med različnimi krščanskimi verstvi in pozna njihov izvor,
- razume pojma ekumenizem in medverski dialog,
- zna umestiti svete knjige, zgodovinske dogodke, posamezne obrede, predstavnike, svetišča znotraj prave izmed treh velikih monoteističnih religij,
- lahko predstavi značilnosti, v katerih so si različne religije med seboj podobne.

Tretje triletje

Simboli – obredi – zakramenti

Cilji

- Poznati zgodovinsko ozadje simbolov različnih religijskih svetov.

- Soočiti se s simboli in obredi v svetu komunikacije, v slikah in v medijih ter jih razumeti, interpretirati.
- Gojiti religiozne oblike izražanja, osvojiti izražanje s simbolno govorico in biti zmožen spregovoriti o lastnem duhovnem doživljanju.

Vsebine

- Razvoj simbolov.
- Beseda kot simbol (označenec – označevalec).
- Zaznavanje in razumevanje osnovnih simbolov v vsakdanjem življenju človeka.
- Vadenje v kretanjah in obredih medsebojne soodvisnosti in vere.
- Spoznavanje pomena in načina tišine, oblik meditacije in molitve, lectio divina.
- Zakramenti.

Pojmi

Molitev, meditacija, lectio divina, javna podoba.

Povezave

Slovenščina, družba, zgodovina.

Standardi znanja

Učenec/učenka:

- zna na primeru ponazoriti zgodovinski razvoj določenega simbola,
- prepozna elemente simbolne govorice v primerih oglasov,
- razume koncept grajenja javne podobe in blagovnih znamk,
- na primeru blagovne znamke zna analizirati simbolno govorico,
- v govoru in odgovorih na vprašanja esejskega tipa zna uporabljati simbolni način izražanja.

Podobe Boga

Cilji

- Nadgraditi svetopisemsko pripoved o Bogu z učenjem Cerkve.
- Sprejeti resničnost iskanja in različne podobe Boga, presežnega, stopati v dialog, soočiti se drug z drugim.
- Razumeti krščansko podobo osebnega Boga in njegovo odnosnost v sporočilu Svete Trojice Očeta, Sina in Svetega Duhu.

Vsebine

- Temeljno svetopisemsko znanje – Jezus kot oseba in njegovo okolje, nastanek Nove zaveze.
- Vzporednice med Staro in Novo zavezo – Bog kot sopotnik (Mojzes, Tobija, Emavs).
- Simbol poti kot podoba človekovega življenja.
- Istovetnost in razlika med sporočili Stare in Nove zaveze.
- Božja dobrot, usmiljenost, vsemogočnost, vsevednost.
- Vprašanje svobodne volje.
- Paradoks trpljenja.

Pojmi

Jahve in imena Boga, Sveta Trojica, Oče, Sin, Sveti Duh, lastnosti Boga.

Povezave

Slovenščina, likovna umetnost, glasbena umetnost, družba, latinščina.

Standardi znanja

Učenec/učenka:

- podrobno pozna razdelitev Svetega pisma, jezike izvirnika, prevoda v grščino in latinščino ter poznejše prevajanje Svetega pisma v sodobne jezike,
- zna pojasniti razliko med dobesednim in alegoričnim branjem Svetega pisma,
- pozna zgodbo o zgodovinskem Jezusu, evangelije, ki o njem govorijo in pozna zgodovino nastanka in sprejemanja evangelijev v kanon,
- pozna zgodbo o prvi Cerkvi, ki je zapisana v Apostolskih delih,
- pozna Jezusove pripovedi o Očetu in Nebeškem kraljestvu (iz Prilik) in zna razložiti simbolno govorico, v kateri so zapisane,
- pozna osnove nauka o Sveti Trojici,
- kritično zna argumentirati obe strani argumenta o vprašanju svobodne volje ali paradoksu trpljenja.

Krščanstvo v kulturi in zgodovini

Cilji

- Nadgraditi iterativno razumevanje tradicije in vere staršev in starih staršev.
- Odkriti pričevanja krščanstva v kulturi.
- Razumeti praznovanje kot prekinitev vsakdanjika.
- Razumeti cerkveno življenje v njegovih različnih oblikah in tradicijah.
- Odkriti krščanstvo kot eno temeljnih gibal zahodne civilizacije.
- Razumeti inspiracijsko moč krščanstva na različnih področjih življenja.
- Seznanjenje s konkretnimi primeri vpliva krščanstva.

Vsebine

- Drugačnost in prelomnost krščanstva v okvirih svojega časovno-prostorskega okvira judovske in grško-rimske kultura.
- Kritično presojanje zgodovine Cerkve, soočenje z različnimi ugovori proti Cerkvi.
- Strpnost in nestrpnost v zgodovini krščanstva.
- Krščanske korenine sodobnega humanizma: razumevanje človeka kot osebe.
- Vpliv krščanstva na različna področja življenja.
- Sooblikovanje praznovanj in slovesnosti v razredni in šolski skupnosti.
- Pomen praznika in slovesnosti v življenju ter priložnosti za praznovanje in slovesnost.
- Poznati in razumeti cerkveno leto kot ritem krščanskega življenja ter praznike cerkvenega leta – struktura cerkvenega leta, božični in velikonočni krog, Marijini prazniki v cerkvenem letu.

Pojmi

Civilizacija, humanizem, inspiracija, (verska) svoboda, toleranca.

Povezave

Zgodovina, slovenščina, likovna umetnost, glasbena umetnost, domovinska in državljanska kultura in etika.

Standardi znanja

Učenec/učenka:

- pozna zgodovinski okvir pojava krščanstva,
- iz zgodovine Cerkve zna naštet in opisati obdobja preganjanja kristjanov, dopuščanja krščanstva, krščanstva kot državne religije Zahodnega rimskega cesarstva, preganjanja herezij, verskih spopadov,
- zna obrazložiti krščansko pojmovanje osebe in vpliv tega pojmovanja na humanizem,
- na primeru umetniškega dela zna pokazati in analizirati njegovo krščansko inspiracijo,

- s primeri zna navesti vsaj 7 področij sodobnega življenja, ki jih je do določene mere oblikovalo krščanstvo,
- pozna krščanske obrede povezane z različnimi prazniki cerkvenega leta.

Krivda, trpljenje, smrt

Cilji

- Zavedati se prisotnosti občutka krivde, trpljenja in smrti v osebnem življenju in v družbi.
- Spoznati različne poskuse obvladovanja in dajanja pomena trpljenju in smrti.
- Reflektirati krščanski pogled na Jezusovo delo odrešenja – smrt in vstajenje.
- Seznaniti učence s tem, kako različna verstva in nazori opredeljujejo »človekov problem«, smisel življenja, zlo, trpljenje, smrt.

Vsebine

- Čustvena govorice, izražanje bolečih doživetja.
- Možnosti za življenje tudi v trpljenju.
- Oblike izražanja trpljenja.
- Trpljenje otrok pri nas in v svetu.
- Ljudje in pristopi, ki so zgled v prenašanju in lajšanju trpljenja.
- Krivda in greh, zmanjševanje občutka krivde, odpuščanje grehov.
- Posmrtno življenje v krščanstvu.
- Odgovori drugih verstev na poslednja vprašanja. Nereligiozno osmišljanje življenja.

Pojmi

Greh, krivda, smisel, odrešenje, občestvo z Bogom, duša, vstajenje, večno življenje.

Povezave

Slovenščina, zgodovina, glasbena umetnost.

Standardi znanja

Učenec/učenka:

- ve, da se verstva soočajo s poslednjimi vprašanji in s stiskami človeškega življenja,
- razlikuje med nereligioznimi in religioznimi odgovori na vprašanja o smislu,
- pozna krščanski pogled na trpljenja, vstajenje in večno življenje,
- pozna poglede drugih verstev na smrt in posmrtnost.

Dostojanstvo človeka v svobodi in odgovornosti

Cilji

- Spoznati povezanost svobode vesti in odgovornosti.
- Nadgraditi vprašanje krivde s spoznanjem odnosa med vestjo in grehom.
- Spoznati odnos med avtoriteto, avtonomijo in anarhijo.
- Ceniti lastno dostojanstvo in dostojanstvo drugih (še posebej obrobnih).
- Kritično videti, kaj to zahteva v vsakdanjem življenju v skupnosti.
- Učiti se razmišljati in se usmerjati k solidarnostnem ravnanju.
- Razumeti krščanski pogled, ki za vse to vidi zgled v liku Jezusa Kristusa.

Vsebine

- Vest in glas vesti – čigav glas. Svoboda in odgovornost.
- Nadgradnja deležnikov odgovornosti z razmislekom o vprašanju svobode *od* in svobode *za*.
- Človekovo dostojanstvo.
- Življenje odgovornosti znotraj skupnosti.

- Izzivi znotraj skupnosti in priložnosti za rast.
- Načela za pravično skupno življenje (načela pravičnosti, enakosti, svobode, odgovornosti, humanosti in solidarnosti).
- Družbeni čut za pravičnost in enakopravnost.
- Solidarnost, dobrotelost in osebna iniciativa za prevzemanje odgovornosti za konkretno pomoč ljudem v stiski.

Pojmi

Dostojanstvo, svoboda, odgovornost, vest, avtonomija.

Povezave

Slovenščina, Domovinska in državljanska kultura in etika.

Standardi znanja

Učenec/učenka:

- zna pojasniti pojme avtoriteta, avtonomija, anarhija,
- zna naštetih vsaj 3 evangeljske zglede solidarnosti,
- na primerih iz svojega življenja zna predstaviti odločitve, sprejete v svobodi, ki odgovornost zavračajo, odvrtačajo in tiste, ki odgovornost sprejemajo,
- v refleksiji zaznava stiske bližnjih, zna povedati, kako bi bil sam prizadet v situaciji trpečega, kaj bi bilo tisto, kar bi ga/jo najbolj »bolelo«, išče rešitve za težave in jih poskuša aplicirati.

Svet in človek

Cilji

- Sprejeti sebe v svetu kot izvoljenega in poklicanega.
- Prepoznavati lastno poklicanost in soodgovornost za svet.
- Sprejeti ustvarjeno v hvaležnosti in odgovornosti.
- Odpirati za zavedanje večplastnosti človeka in dejstva, da svet izpolnjuje le materialno, telesno plast človeka, da odnosi izpolnjujejo duševno plast, duhovna pa brez poseganja v presežno ostaja neizpolnjena.
- Prepoznati bogastvo življenja v svoji kulturi, v svojem telesu (v spolni različnosti), v svoji skupnosti.

Vsebine

- Izviri življenja, življenje kot dar in naloga.
- Vloga, ki jo imajo v življenju darovi, sposobnosti, omejitve.
- Zavest osebne poklicanosti vsakega posameznika, vsake osebe.
- Prevzemanje odgovornosti v vsakdanjem življenju.
- Osnove teologije telesa.
- Drža hvaležnosti in odprtosti za življenje.
- Pohvala in zahvala.
- Zaznavanje temeljnih etičnih vprašanj.

Pojmi

Poklic, telo, ljubezen, podaritev.

Povezave

Slovenščina, likovna umetnost, glasbena umetnost.

Standardi znanja

Učenec/učenka:

- razume, da je človek telesno, duševno in duhovno bitja,
- pozna osnove teologije telesa,
- zna naštetih 5 aktualnih etičnih vprašanj.

Sožitje in sprejemanje vrednot v pestrosti kultur

Cilji

- Prispevati k preiščenemu odnosu do različnega dojemanja lastnih in tujih interesov, pogledov, čustev.
- Spoznati različne oblike življenja in verovanja v različnih kulturah in verstvih, jih kritično presojati, se vaditi v strpnosti in sprejemanju različnih vrednot.
- Razvijati etične drže in veščine, ki so pogoj za samostojno, svobodno in odgovorno družbeno delovanje (sposobnost za samoopazovanje in za spoštovanje svoje osebe in drugih oseb ter dostojanstva, sposobnost za vraščanje v družinsko, narodno in državljansko skupnost, sposobnost za strpno razpravljanje in utemeljeno presojanje svojih ter tujih idej in nazorov ter razvijanje demokratične kulture).

Vsebine

- Razlike, nasprotja, konflikti interesov, pogledov, čustev.
- Živeti s konflikti – vztrajanje in načini reševanja.
- Učenje ob konfliktih in osebna rast.
- Različne kulturne in religiozne oblike življenja učenk in učencev.
- Osebna izkušnja religiozne prakse.
- Navzočnost (elementov) drugih religij v svetu življenja učenk in učencev: šola, prazniki, božje in molitvene stavbe, mediji.
- Kultura – narod – vera, Slovenci v izseljenstvu in tujci v Sloveniji.

Pojmi

Medkulturni dialog, strpnost, solidarnost, asimilacija, getoizacija.

Povezave

Slovenščina, zgodovina, geografija, domovinska in državljanska vzgoja in etika.

Standardi znanja

Učenec/učenka:

- zna naštetih vsaj 5 primerov kulturnih praks povezanih z drugimi religijami,
- zna analizirati vzorčni družbeni pojav s koncepti enega od velikih verstev,
- zna govoriti o svojem lastnem doživljanju vere in presežnega, o svojem verovanju – predstavi prepričanja, predstavi svoje verske prakse,
- v pogovoru z nepoznanim človekom drugega religijskega okolja zna zastaviti vprašanja, na katera sogovornik z veseljem odgovori.

Medverski dialog

Cilji

- Spoznati religiozno sporočilo velikih svetovnih verstev (judovstvo, islam, budizem, hinduizem).
- Vzgajati spoštovanje do drugih religioznih izkušenj in vzgajati za strpnost.
- Seznaniti se z različnimi oblikami novih duhovnih gibanj.

Vsebine

- Skupni elementov monoteističnih religij.
- Budizem, hinduizem in azijska verstva – politeizem, panteizem, razširjenost verovanja in verske prakse.

- Zgodovinsko ozadje različnih religiozних izkušenj velikih verstev.
- Kulti, sekte in gibanja.
- Prizadevanje za medverski dialog in povezovanje med religijami.

Pojmi

Krščanstvo, judovstvo, islam, hinduizem, budizem, taoizem, konfucianizem, new-age.

Povezave

Zgodovina, geografija, slovenščina, glasbena umetnost, likovna umetnost.

Standardi znanja

Učenec/učenka:

- pozna vsebino verovanja velikih svetovnih religij,
- pozna verske obrede velikih svetovnih religij,
- pozna svete knjige, pomembne (zgodovinske) osebnosti in svetišča velikih svetovnih religij,
- pozna zgodovino velikih svetovnih religij,
- loči med religijo in sekto, pozna elemente new-age gibanj,
- zna naštetih vsaj 3 iniciative za iskanje skupnih izhodišč, za povezovanje in sodelovanje med religijami, za medverski dialog.

5. Didaktična priporočila

Pouk predmetov spoznavanje vere ter vera in kultura naj poteka v skladu s splošnimi didaktičnimi načeli. Hkrati pa je potrebno biti pozoren na specifičnost predmeta, ki je v tem, da znotraj šolskega programa ustvarja prostor za osebno refleksijo in za izgradnjo skupnosti. Poleg podajanja vsebine je pomembna tudi vzgojna komponenta tega predmeta.

Učni načrt omogoča dokaj fleksibilno izvedbo pouka. Učitelj naj izbere vsebine in metode dela glede na potrebe učencev in tudi glede na širši kontekst. Pri tem naj se ozira na možnosti medpredmetnega sodelovanja z učitelji drugih predmetov, upošteva naj ritem cerkvenega leta in praznovanja ter omogoča, da se pri sami izvedbi predmeta odpirajo tudi vprašanja in izkušnje samih učencev. Učitelj naj se vedno potrudi, da bo izvedba pouka čim bolj dialoško naravnana.

Pri konkretnem izvajanju pouka naj si učitelj prizadeva, da bo v čim večji meri upošteval splošna merila, ki sicer veljajo tudi pri drugih predmetih:

- merilo sistematičnosti in življenjskosti: sistematični pristop omogoča razumevanje določenega verskega sistema, življenjski pristop pa gradi na razvoju našega razumevanja teme, vprašanj in dilem, ki se pri tem postavljajo;
- merilo razvojnega obdobja učenca;
- merilo izkustva in temeljnih potreb učenca pri izbiri vsebin;
- merilo raziskovanja problemov;
- merilo didaktične skladnosti;
- merilo dejavnega sodelovanja vsakega učenca; učitelj mora spodbujati notranjo motivacijo učencev, poglobljati zaupanje, da so sposobni izraziti svoje mnenje in kritike;
- merilo doseganja, ob spoznavnih, tudi socialnih, čustvenih, motivacijskih, estetskih in etičnih ciljih.

Namen predmeta ni uvajanje učencev v življenje po krščanski veri (kateheza), ampak je v prvi meri seznanjanje in poglobljanje v sporočilo krščanske vere in odkrivanje njenega pomena za širšo kulturo, hkrati pa tudi spoznavanje drugih verskih izročil in nasploh spraševanje o smislu življenja. Zavedati se je potrebno, da vsi učenci ne prihajajo iz družin, kjer bi prakticirali krščansko vero. Potrebno je vzgajati za strpnost, medsebojno spoštovanje in sprejemanje različno mislečih. Predvsem je potrebno izpostaviti tiste prvine, ki povezujejo različna religiozna prepričanja med seboj (ekumenska in medverska dimenzija).

Učitelj na oblikuje pouk tako, da bo njegov pristop čim bolj celosten: nagovarja naj telesno, čustveno, intelektualno in duhovno plat:

- telesna plat: ples, gibanje, opazovanje narave, zaznavanje sebe in sveta okrog sebe, delo z rokami;
- čustvena plat: spodbujanje dobrega vzdušja, petje, igre vlog, vživljanje v zgodbe drugih;
- intelektualna plat: spoznavanje novih vsebin, razpravljanje, analiziranje, sposobnost izražanja svojega prepričanja;
- duhovna plat: reflektiranje, ustvarjanje, molitev.

V skladu z razvojnimi zakonitostmi je potrebno učence spodbujajo k samostojnem pridobivanju znanja, razmišljanju ter presojanju. Ob tem pa je potrebno velik poudarek dati tudi timske delu v razredu in sposobnosti učencev, da oblikujejo dogovor in so sposobni skupinskega dela. Uporabljajo nas se različne metode dela po skupinah.

V nadaljevanju je naštetih nekaj metod, ki naj se izmenično uporabljajo pri predmetu.

Kognitivne metode:

- opazovati, poslušati in opisati (naravo, situacijo, slike, glasbo);
- branje besedil in postavljanje različnih tipov vprašanj;
- postaviti in razložiti tezo in protitezo;
- pojmovno preciziranje, jezikovno razločiti strokovne izraze (latinske, grške, arabske ...);
- komentirati besedila, situacije in načine obnašanja;
- pojasniti simbole, odkriti metafore, vzpostaviti analogije;
- kritično raziskati zgodovinske izvore.

Afektivne metode:

- poslušati glasbo, peti, komponirati;
- recitirati in pisati pesmi;
- slikati (različne tehnike);
- meditacija (v naravi);
- ples.

Interakcijske metode:

- usmerjen učni razgovor;
- skupinsko delo, osebno delo, projektno delo;
- diskusija, igra vlog;
- intervju, vprašalnik;
- vključevanje strokovnjakov in pripadnikov drugih veroizpovedi v pouk.

Metode z uporabo materialov:

- zbiranje materialov, sistemizacija, dokumentacija;
- pripraviti razredno ali šolsko razstavo;
- fotografije, video zapis;
- izdelava modelov;
- uporaba spleta, spletne učilnice in sodobnih elektronskih medijev.

Lokalne metode:

- pouk v naravi;
- obisk verskih prostorov in znamenj;
- priprava razstave;
- organizacija dobrodelne prireditve.

Predmet se ocenjuje na enak način, kot se ocenjujejo ostali predmeti v posameznem razredu. Učitelj naj preveri učenčevo predznanje, nato pa učenca vodi in ugotavlja, kako dobro dosega cilje. Učencu daje povratne informacije in mu pomaga načrtovati delo. Učitelj preverja učenčevo doseganje ciljem med usvajanjem novih ciljev ter po končanem učnem sklopu in pred ocenjevanjem. Učitelj ocenjuje doseganje ciljev in standardov znanja. Preverjanje in ocenjevanje je lahko ustno ali pisno.